

ROZGANIAĆ (31) *vb impf*

o jasne; w *inf oba* a jasne; w pozostałych formach pierwsze a pochylone.

inf rozganiać (7). ◇ *praes 1 sg* rozganiam (2). ◇ *2 sg* rozganiasz (1). ◇ *3 sg* rozgania (20). ◇ [2 *pl* rozganiacie.] ◇ *praet 3 sg m* rozganiął (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Usuwać, powodować ustąpienie, zanik; discutere, dispellere, fugare, resolvere Cn [co] (26) : O Wodzu złotych światłości Który nam nocne ciemności Rozganiałz ZawJeft 14.*

a. *O objawach choroby, stanu zapalnego (szczególnie mającego postać obrzmienia, obrzęku itp.): leczyć, goić; też: usmierać (ból, gorączkę itp.) (21) :około wrzodow ciało rozładających plałtr then okładać, gorączość rozgania y gryzienie. FalZioł I [1152]; Kwas albo ciało wkwalzone z pszenicze/ [...] Podelzwianą puchlinę rozgania FalZioł III 25b; Bolączki rozgania łok wytłoczony z polney drijakwie pijacz gi FalZioł V 69v, *4f, [*7], [*8], I 13a, 64d (17); Albo wapno niegalfzone w wodzie warz/ á potym foli z oliwą namiéfzay/ [...] żyły nárufzeniu pomaga/ y kurcz rozgania. SienLek 143, 82, 128v, 129.*

b. *Tępić (o szkodnikach, pasożytach itp.) (4) :théz iáko plułkwy tráćić: krety rozganiáć: muchy: mrówki: komory: Węże: pchły/ y gnidy. SienLek 158, 159v, T[tt]v, T[tt]2.*

2. *Rozpraszać, powodować rozbiegnięcie się na wszystkie strony; dispellere Modrz, Cn; dispescere Mącz; discutere, dispergere, dissipare, fugare Cn [w tym: kogo, co (3)] (4) : Dispesco, [...] Zganiem z páłtwiská/ też rozganiem/ rozłączam. Mącz 282d; iáko też y Páłterz nieieft godzien tego przezwiłká/ gdy owce rozgania/ z nalepfzey pałze zgania ModrzBaz 21v; SkarŻyw 414 marg.*

a. *O zjawiskach atmosferycznych (1): [agnus, tj. figura baranka] Grom nápowietrzu rozgania y włyztko złe. KrowObr 68v; [Jeśli chmury niepogodne rozganiacie lecie, Czemuż zimie mrozu, dzwoniąc, też nie rozżeniecie? BogowieFalsz 220].*

*** *Bez wystarczającego kontekstu (1) :Dispello – Rozganiem. Calep 331a.*

Synonimy: 2. rozpędzać, rozpraszać.

Formacje współrdzenne cf GNAC.

Cf ROZGANIAJĄCY, ROZGANIANIE